

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

(Кузьміна М.О. студентка МНУ імені В.О. Сухомлинського,
м. Миколаїв, Україна
Науковий керівник – Чугуєва І.Є. к. психол. н., доцент
МНУ імені В.О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна)

Таємниця незвичайних творчих здібностей у всі часи хвилювала і до цього часу продовжує хвилювати людство. Психологів завжди цікавила проблема творчого і креативного мислення, коли людина шукає власне вирішення проблем, вміє за потреби змінити свою попередню думку, по-новому підійти до розв'язання задач, вміє бачити нові, приховані від сприйняття чинники. Якщо подивитись на проблему креативного мислення через відносини: суб'єкт-предмет, то слід зупинитися на дослідженнях процесів продуктивного мислення (О. В. Брушлинський, І. П. Калошина, О. К. Тихомиров) [1]. Творчість і креативність в цьому підході опосередковані діяльністю суб'єкта. Б. М. Теплов вважав, що формування творчої особистості пов'язане з багатогранною діяльністю людини. Аналіз особливостей творчого мислення дозволив визначити його склад через такі якості розуму, як системність, самостійність, гнучкість, критичність, логічність, реактивність.

У зарубіжній психологічній науці креативне мислення розглядають як здатність людини відмовитися від стереотипних способів мислення та здатність ризикувати (дивергентне мислення), гнучкість мислення, швидкість мислення, багату уяву, сприйняття неоднозначних речей, високі естетичні цінності, розвиток інтуїції. (Р. М. Сімпсон та Дж. Гілфорд). К. В. Тейлор розглядає креативне мислення не як єдиний фактор, а як сукупність різних здібностей, кожна з яких може бути представлена в різному ступені. Дж. Рензулі розуміє креативне мислення як особливість поведінки особистості, яка виражається в оригінальних способах отримання результату і досягнення рішення проблеми, нових підходів до проблеми з різних точок зору. С. А. Меднік розглядає креативність як процес реконструювання елементів в нових комбінаціях, які відповідають потребам корисності та деяким спеціальним потребам. Т. М. Емейбл вважає креативну відповідь на завдання функцією трьох компонентів, якими є: 1) знання, досвід; 2) дивергентний стиль мислення; 3) мотивація на вирішення завдання. Ф. Баррон розуміє під креативністю здатність привносити щось нове у досвід; М. А. Волач – здатність народжувати оригінальні ідеї в умовах розв'язання або постановки нових проблем [2].

Є. П. Торренс визначив креативне мислення як виникнення чутливості до проблем, пов'язаних з недостатністю знань, ідентифікацією труднощів, процесом виникнення здогадок та формуванням гіпотез. Він виділив основні параметри, які характеризують креативне мислення : 1) легкість-швидкість виконання евристичних завдань; 2) гнучкість – кількість переключень з одного класу об'єктів

на інші; 3) оригінальність – мінімальна частота повторних варіантів рішень на завдання одного виду; 4) точність виконання завдань.

Узагальнюючи досвід зарубіжних дослідників Л. Б. Єрмолаєва-Томіна дає визначення креативного мислення як сукупності різноманітних здібностей і виділяє наступні її ознаки: 1) відкритість новому досвіду; 2) широта огляду задачі; 3) швидкість мислення (швидкість висування гіпотез); 4) оригінальність мислення (самостійність, незвичайність). Існують інші варіанти структури креативного мислення (А. Н. Лук, А. М. Матюшкин). До структурних компонентів креативного мислення вони відносять такі властивості як: інтерес до парадоксів, схильність до сумнівів, почуття новизни, гостра розум, творча уява, інтуїція, естетичне почуття краси, дотепність, здатність відкривати аналогії, сміливість та незалежність суджень, самокритичність, логічна строгість, здатність користуватися різними формами доказів.

Література

1. Брушлинский А. В. Избранные психологические труды / А. В. Брушлинский. – М. : Изд-во Ин-та психологии РАН. – 2006. – 560 с.
2. Гнатко Н. М. Проблема креативности и явление наследственности / Н.М.Гнатко – М: ИП РАН, 1994 – 44с.
3. Чернилевский Д. В. Креативная педагогика и психология / Д.В. Чернилевский – М: Традиция 2004 – 560с.